

Gródek, 17 grudnia 2020 roku

Stowarzyszenie na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów”

kontakt@umarlestatuty.pl

KRS: 0000830651

Znak sprawy: RZ.01.01-XI/2020

Sz. P. Małgorzata Rauch
Podkarpacki Kurator Oświaty

WNIOSEK

Działając w imieniu Stowarzyszenia na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów”, na podstawie *art. 241 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256)*, działając w interesie publicznym, składam wniosek o:

1. przeprowadzenie w ramach sprawowanego na podstawie *art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, dalej jako p.o.)* nadzoru pedagogicznego kontroli zgodności z prawem wskazanych w uzasadnieniu postanowień

Statutu Szkoły Podstawowa Nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich, z siedzibą przy ul. Bulwarowej 3 w Rzeszowie
(dalej: „Statut”) oraz innych wskazanych dokumentów,

2. uchylenie na podstawie *art. 114 ustawy – Prawo oświatowe* niezgodnych z powszechnie obowiązującym prawem postanowień Statutu.

UZASADNIENIE

1. Brak postanowień w statucie

W statucie nie uwzględniono trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia, a wymóg zawarcia tego w statucie został określony w art. 98 ust. 1 pkt 17 p.o.

W statucie nie uwzględniono trybu składania zastrzeżeń do nałożonych na ucznia nagród, a wymóg zawarcia tego w statucie został określony w art. 98 ust. 1 pkt 18 p.o.

2. Kwestionowane postanowienia statutu: § 29 ust. 2 pkt 8 oraz § 37 ust. 1 pkt 13
„[Do obowiązków nauczyciela należy:] przechowywanie w szkole pisemnych sprawdzianów ucznia z danego roku szkolnego i udostępnianie ich do wglądu rodzicom na terenie szkoły”

„[Uczeń ma prawo do:] poznawania na bieżąco ocen z poszczególnych przedmiotów i bycia systematycznie ocenianym oraz otrzymywania do wglądu własnych prac pisemnych”

Zgodnie z art. 44e ust. 4 i 7 ustawy o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327, dalej: „u.s.o”). sprawdzone i ocenione prace pisemne ucznia są udostępniane uczniowi oraz jego rodzicom, a sposób udostępniania tej dokumentacji określa statut szkoły. Należy zwrócić uwagę, że omawiane zapisy ustawy o systemie oświaty mówią o udostępnianiu prac, a nie o ich udostępnianiu do wglądu. Z powyższego wynika, że intencją ustawodawcy było zobligowanie szkół do udostępniania prac w znaczeniu ich przekazania, a nie tylko pokazania.

3. Kwestionowane postanowienie statutu: § 37 ust. 1 pkt 12

„[Uczeń ma obowiązek:] dbania o mienie szkoły; w przypadku udowodnienia uczniowi czynu zniszczenia, dewastacji mienia, rodzice ucznia (prawni opiekunowie) ponoszą odpowiedzialność materialną”

Zgodnie z art. 426 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 – Kodeks cywilny (Dz.U. 2020 poz. 1740 ze zm., dalej jako k.c.) małoletni, który nie ukończył lat trzynastu, nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę. Ponadto art. 427 k.c. stanowi, iż „kto z mocy ustawy lub umowy jest zobowiązany do nadzoru nad osobą, której z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego winy poczytać nie można, ten obowiązany jest do naprawienia szkody wyrządzonej przez tę osobę, [...]”. W czasie, kiedy szkoła sprawuje nadzór nad małoletnim można więc rozważać odpowiedzialność szkoły (organu prowadzącego), brak jest natomiast podstaw dla przyjęcia odpowiedzialności rodziców i obciążania ich za szkody wyrządzone przez dziecko.

4. Kwestionowane postanowienia statutu: § 37 ust. 3 pkt 1, 4, 5

„[Obowiązują następujące zasady stroju szkolnego i wyglądu ucznia:] strój szkolny czysty, skromny i estetyczny, (...) uczesanie powinno być estetyczne i funkcjonalne, nie powinno ono przeszkadzać podczas pracy (opadać na oczy), niedopuszczalne jest farbowanie włosów, malowanie paznokci i stosowanie makijażu”

Zgodnie z art. 99 pkt 3 p.o., w statucie obowiązki ucznia mogą być określone w zakresie „przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju”. Pojęcia „ubierania się” nie można interpretować rozszerzającego i rozumieć pod nim również „wyglądu ucznia”, w tym „fryzury”, zwłaszcza że w uzasadnieniu do projektu ustawy Prawo oświatowe projektodawca wskazał, że: „W zapisie dotyczącym przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły, zrezygnowano z wyrażenia dotyczącego dbania o schludny wygląd, kierując się zgłaszanym w tej kwestii przez uczniów, rodziców i nauczycieli wątpliwościami dotyczącymi zakresu pojęcia »schludny«, jako bardzo szeroko rozumiany i nieprecyzyjny.”¹ Jasno więc podkreślono, że statuty po wejściu w życie Prawa oświatowego nie mogą już określać zasad wyglądu uczniów. Należy również podkreślić, że statut nie powinien także używać tak nieostrych pojęć jak chociażby wspomniane „schludny”, bądź „skromny”

¹ Druk nr 1030, Rządowy projekt ustawy -Prawo oświatowe, s. 187, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/A6845D3FAD39F983C125806C0063B16E/%24File/1030.pdf>, [dostęp: 2.12.2020 r.].

ponieważ daje to organom szkolnym zbyt duży wachlarz interpretacji, co może prowadzić do wielu nadużyć wobec uczniów.

5. Statut szkoły nie określa szczegółowych warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego uczniów.

Obowiązek uwzględnienia takiej regulacji w statucie określa przepis art. 98 ust. 1 pkt 8 p.o. Zamiast zrealizowania tego obowiązku, Szkoła stworzyła oddzielny dokument, który trudno zidentyfikować przynajmniej jako załącznik do statutu.

Wskazujemy konieczność uwzględnienia zasad oceniania w statucie szkoły w brzmieniu zgodnym z obowiązującym prawem – bowiem dokument ten zawiera regulacje sprzeczne z prawem, co wskazano niżej:

§ 3 sekcja "Ocenianie II etap edukacyjny:"

„oceny cząstkowe z prac pisemnych wyrażone będą w następującej skali (stosowanie skali wynikać będzie ze specyfiki przedmiotu): więcej niż 100% bardzo dobry (5+) lub celujący (6)”; „ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania wykraczające: - znacznie wykraczające poza program nauczania”

Powyższe przepisy stoją w sprzeczności z art. 44b ust. 3 pkt 1 u.s.o. Zgodnie z ustawowym unormowaniem, ucznia można oceniać tylko i wyłącznie w zakresie wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej bądź programie nauczania. Wymagania na ocenę celującą nie mogą być tak skonstruowane, że wymaga się od ucznia opanowania materiału wykraczającego poza program nauczania. Statut szkoły nie może rozszerzać definicji oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia znajdującej się w u.s.o.

6. Statut szkoły nie określa obowiązków uczniów w zakresie przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły

Obowiązek uwzględnienia takiej regulacji w statucie określa przepis art. 99 pkt 4 p.o. W Szkole funkcjonuje odrębny od Statutu dokument: Procedury korzystania z telefonów komórkowych i sprzętu elektronicznego na terenie szkoły”.

Wskazujemy konieczność uwzględnienia obowiązków uczniów w zakresie przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły w statucie szkoły w brzmieniu zgodnym z obowiązującym prawem – bowiem funkcjonujący w Szkole dokument „Procedury ...” zawiera regulacje sprzeczne z prawem, co wskazano niżej:

a. Ust. 4 i 5 „Procedury korzystania z telefonów komórkowych i sprzętu elektronicznego na terenie szkoły”

„Naruszenie przez ucznia zakazu używania telefonów komórkowych na terenie szkoły powoduje zabranie urządzenia przez nauczyciela, a następnie przekazanie go do depozytu w sekretariacie - wcześniej aparat zostaje

wyłączony przez ucznia. Nauczyciel telefonicznie informuje rodzica o zaistniałym zdarzeniu. Przypadek ten zostaje odnotowany przez uczącego w dzienniku.”

„Po odbiór telefonu zgłaszają się rodzice lub prawni opiekunowie ucznia.”

Kwestionowane postanowienia „procedur korzystania z telefonów” mogą prowadzić do naruszenia przepisów Kodeksu cywilnego.

Zgodnie z art. 140 Kodeksu cywilnego „W granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą”.

O ile zatem sam zakaz korzystania z telefonu komórkowego w czasie lekcji jest zgodny z art. 99 pkt 4 p.o., a nawet wydaje się uzasadniony z punktu widzenia celów, jakie mają zajęcia lekcyjne, o tyle konieczność oddawania telefonów do depozytu jest ograniczeniem nieproporcjonalnym. Nie da się racjonalnie uzasadnić tezy zgodnie, z którą rekwirowanie telefonów miałyby przynieść inne skutki niż zakaz ich używania. Jest to zatem ograniczenie nieproporcjonalne.

Zgodnie z art. 64 ust. 3 Konstytucji RP, „Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności”. Żadna ustawa nie daje tymczasem szkole uprawnienia do pozbawiania uczniów posiadania jakichkolwiek przedmiotów. Przepis art. 99 pkt 4 p.o. również nie jest taką podstawą prawną, ponieważ przepis ten daje podstawę jedynie do określania obowiązków uczniów w zakresie przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły. Nie zawiera on natomiast kompetencji do wprowadzenia możliwości pozbawiania uczniów władztwa nad telefonami.

W przypadku niezastosowania się do warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych przez ucznia (np. poprzez korzystanie z telefonu podczas lekcji), szkoła może zastosować kary przewidziane w statucie szkoły, natomiast nie ma możliwości choćby nawet tymczasowego pozbawiania posiadania.

Wobec powyższego należy też mieć na względzie, że prawo odbioru telefonu (jeśli już doszłoby do bezprawnego zarekwirowania telefonu przez

szkołę) przysługuje właścicielowi tego telefonu – i jest to prawo, którego szkoła nie może nie uwzględniać.

Wobec powyższego wniosek należy uznać za właściwie uzasadniony.

(—) ŁUKASZ KORZENIOWSKI
Prezes Zarządu

Pismo sporządził:
Arkadiusz Szolc

Pismo zaakceptował:
Łukasz Korzeniowski